

GENOMFÖRANDE

Ramprogrammet är ett flexibelt instrument som under programperioden kan anpassas till sådana omvärldsförändringar som kräver nya prioriteringar. Det sätter ramarna för samarbetet inom ministerrådet för fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk och ordförandeprogrammen utgör ett nödvändigt komplement till det.

Ordförandeprogrammen utformas så att de ger uttryck både för ordförandelandets särskilda prioriteringar och för övriga samnordiska behov och preciserar och kompletterar ramprogrammet. Ordförandeskapet bör samarbeta med det tidigare och det kommande ordförandeskapet för att säkra kontinuitet.

De nordiska nätverken vidareutvecklas för genomförande av ramprogrammets och ordförandeprogrammens målsättningar.

Forskning och innovation har stor betydelse för genomförande av ramprogrammet. Samarbetet och samordningen stärks även med andra sektorer för att öka synergierna med den nationella forskningen. Inriktningen på och strukturen för forskningen inom ramen för det nordiska samarbetet om fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk samt samarbetet med NordForsk och NiCe följs upp.

Hanteringen av informationsfrågor effektiviseras för att säkerställa att information om samarbetets inriktning, resultat och uppföljning når ut där den kan ge bäst resultat.

En förutsättning för att genomföra handlingsprogrammet är nödvändiga budgetmedel från Nordiska ministerrådet.

En utvärdering av handlingsprogrammet genomförs mot slutet av programperioden.

Foto: Ingram

V. VÄLFÄRD, LIVSMEDEL OCH HÄLSA

Säkra, sunda och tillräckliga livsmedel är en förutsättning för individens hälsa och sociala trygghet. Främjande av hälsa och välbefinnande, bl.a. genom tillgång till friluftsliv i en rik natur och en levande matkultur, är viktiga delar i den nordiska välfärdsmodellen. Osunda kostvanor, fysisk inaktivitet och övervikt utgör hot mot välfärden i Norden och stora delar av övriga världen.

Samarbetet ska vidareutveckla den nordiska välfärdsmodellen med tonvikt på god folkhälsa och djurhälsa samt ett bra djurskydd. En nordisk samsyn utgör en viktig värdegrund för nordiska inspel i internationella forum, exempelvis när det gäller sund och etisk djurhållning och friska djur.

Norden kan som producent av säker och hälsosam mat förbättra människors hälsa, bl.a. genom bättre riskvärdering och riskhantering samt effektiv tillsyn och kontroll.

Samarbetet bygger även på forskning, konsumentinformation, kunskap och märkning samt beredskapssamarbete på berörda områden. Samarbetet genomförs även inom ramen för den nordiska handlingsplanen för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet.

VI. INTERNATIONELL SAMVERKAN

Många utmaningar för fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedelsproduktion och skogsbruk är gränsöverskridande och kan bäst lösas i ett vidare internationellt samarbete i Europa, med grannregionerna eller globalt. Samarbetet med Nordens närområden de baltiska länderna samt nordvästra Ryssland styrs av särskilda program och riktlinjer.

Internationella konventioner, avtal och processer påverkar förutsättningarna för förvaltningen och nyttjandet av naturresurserna. Den ökande internationaliseringen med ökad konkurrens som följd och de nordiska ländernas olika förhållande till EU utgör både utmaningar och möjligheter för det nordiska samarbetet.

Norden karaktäriseras av stora sjö- och havsområden. Beroendet av havet och dess resurser präglar Norden och dess behov av samarbete med grannländerna.

Samarbetet skall bidra till genomslag för gemensamma värderingar och intressen i internationella processer och forum regionalt och globalt.

Samarbetet inriktas bl.a. på att ta fram underlag och när det är lämpligt ta initiativ i internationella processer som bidrar till att stärka målen i detta ramprogram. Kunskap om hur de internationella processerna inverkar på förvaltningarna i de nordiska länderna utgör också en grund för handling. De nordiska länderna kan lära av varandra och dela erfarenheter också från andra delar av Europa.

Ramprogram 2009–2012

Det nordiska samarbetet om fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk

VISION

Ett konkurrenskraftigt Norden tillgodoser med hjälp av ett hållbart nyttjande av de biologiska naturresurserna människors behov av god livskvalitet och säkra livsmedel samt bidrar till en positiv global utveckling

Foto: PhotoDisc

Foto: PhotoDisc

ETT STYRINSTRUMENT FOR DET NORDISKA SAMARBETET

Detta ramprogram utgör ett styrinstrument för det nordiska samarbetet om fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk 2009–2012 inom Nordiska ministerrådet och dess arbetsgrupper. Det riktar sig även till andra samarbetspartners och kan användas i informationssyfte.

Ordförandeprogrammen för de enskilda åren 2009–2012 preciserar och kompletterar ramprogrammet. Dessa utgör tillsammans ett handlingsprogram för samarbetet.

Samarbetet fokuserar på områden som ger gemensam nordisk nytta med särskild tonvikt på frågor som Norden är bra på, som ger störst utbyte av resurserna och där den främsta påverkan på de internationella processerna kan uppnås.

De nordiska länderna bejakar mångfald och söker flexibla handlingsmodeller som bygger på öppenhet, delaktighet och dialog med de regionala och lokala nivåerna.

Samarbetet ska:

- bidra till utvecklingen av konkurrenskraftig produktion,
- bidra till att förbättra förutsättningarna för de nordiska länderna att möta klimatförändringen och dess utmaningar,
- säkerställa genetisk mångfald för kommande generationer,
- stödja en hållbar utveckling av kust- och landsbygden i Norden och dess kultur,
- vidareutveckla den nordiska välfärdsmodellen med tonvikt på god folkhälsa och djurhälsa samt ett bra djurskydd och
- bidra till genomslag för gemensamma värderingar i internationella processer och forum.

De nordiska statsministrarna har gett Nordiska ministerrådet i uppgift att profilera Norden som global aktör för att möta framtidens stora utmaningar: globaliseringen och klimatförändringen. Denna utgångspunkt är viktig för samarbetet.

De nordiska länderna har antagit en strategi för hållbar utveckling för perioden 2009–2012: ”Hållbar utveckling – En ny kurs för Norden”. Genom den ska principen om hållbar utveckling fortsatt integreras i arbetet inom alla samhällssektorer. Ministerrådet för fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk strävar efter att nå målen i hållbarhetsstrategin inom ramen för sitt verksamhetsområde.

Foto: Grete Kodi

Foto: Photodisc

Foto: Photodisc

I. NORDISK KONKURRENSKRAFT

Globaliseringen kännetecknas av en internationalisering av marknadsekonomi och ett ökat ömsesidigt beroende mellan länder. Globaliseringen påverkar konkurrens-situationen för de nordiska primärnäringsarna och livsmedelsproduktionen. En framträdande position på den internationella marknaden ska bygga på bra råvaror, säkra livsmedel och bevarande av den biologiska mångfalden. Den präglas av öppenhet och ansvarstagande i nyttjandet av naturresurserna och produktionen.

Samarbetet ska bidra till utvecklingen av konkurrenskraftig produktion. Det ska ta sikte på att utnyttja konkurrensfördelar knutna till säkra livsmedel, logistik och flexibilitet samt livsmedlens smak och mångfald. Samarbetet kan även medverka till att utveckla märknings- och certifieringssystem som tillfredsställer konsumenternas behov av information om etiska samt miljö- och näringsrelaterade frågor.

Genom forskning, innovation och kunskapsuppbyggnad blir nordiska aktörer mer konkurrenskraftiga. Nya marknader och nya möjligheter till värdeökning är av särskild vikt. Med ny kunskap och ett mer effektivt resursutnyttjande kan Norden bättre framhäva de nordiska mervärdena på den globala arenan.

II. KLIMAT

Klimatförändringen får konsekvenser för de nordiska ländernas fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedelsproduktion och skogsbruk och påverkar människors hälsa, livsmiljöer och försörjningsförutsättningar.

Samarbetet ska bidra till att förbättra förutsättningarna för de nordiska länderna att möta klimatförändringen, dess utmaningar och möjligheter.

Samarbetet om klimatförändringen ska stärkas och bl.a. genomföras inom ramen för Nordiska ministerrådets program om konsekvenser av klimatförändringen för naturresurser i Norden 2009–2011. Det förutsätter en samverkan mellan nordiska och nationella resurser.

Det behövs kunskap om hur klimatförändringen påverkar möjligheterna att på ett hållbart och konkurrenskraftigt sätt bedriva fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedelsproduktion och skogsbruk. Ökad kunskap behövs också om primärnäringsarnas och livsmedelssektorns anpassning till klimatförändringen. Nyttjande, produktion och förädling, men också beredskap för nya växt- och djursjukdomar, livsmedelsrisiker och nya organismer är viktiga frågor.

De biologiska resurserna är viktiga för att begränsa klimatförändringen, bl.a. genom skogens och markens roll för bindning av koldioxid. Här behövs hållbara och energi-effektiva produktions- och förädlingsmetoder som minskar utsläppen av växthusgas-er. Utveckling av bioenergi och förnybara industriråvaror står i fokus.

Foto: Lennart Perferhem

III. GENETISKA RESURSER

Genetiska resurser utgör grunden för djurs och växters anpassning till ändrade förhållanden såsom klimatförändring, nya växtförhållanden, nya växt- och djursjukdomar, ökad produktion samt nya miljö- och konsumentkrav. Fokus är på bevarande och hållbart nyttjande av genetiska resurser.

Bevarandet och det hållbara nyttjandet är beroende av om de genetiska resurserna är landbaserade eller akvatiska, domesticerade eller vilda liksom de kulturella och näringsmässiga sammanhang de ingår i.

Samarbetet ska säkerställa genetisk mångfald för livsmedelsproduktionen, skogsbruket och det gemensamma kulturarvet för kommande generationer.

Det nordiska samarbetet om kulturväxter, husdjur och skog genomförs huvudsakligen inom ramen för Nordiskt Genresursercenter (NordGen) och utförs genom dess strategiprogram för perioden 2008–2012. Samarbetet om akvatiska genetiska resurser sker i andra forum.

Med god och effektiv förvaltning av genetiska resurser, såväl landbaserade som akvatiska, läggs grunden för framtida förädling, utveckling och nyskapande. För att underlätta nyttjandet av de genetiska resurserna krävs det dels en ökad informations- och kunskapsspridning, bl.a. om rättigheter i samband med nyttjan-det, dels ett internationellt engagemang.

IV. KUST- OCH LANDSBYGDSUTVECKLING

I de nordiska länderna utgör fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedelsproduktion och skogsbruk en viktig bas för kust- och landsbygdens befolkning och näringsliv samt landskapets utseende.

I stora delar av Norden har rationaliseringar medfört att en allt mindre del av befolkningen arbetar inom primärnäringsarna och tillhörande sektorer. Samtidigt har dessa näringar stora rekryteringsproblem.

Samarbetet ska stödja en ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar utveckling av kust- och landsbygden i Norden och dess kulturella identitet.

Utvecklingskraften och förutsättningarna för lokalbefolkningen att bidra till en levande landsbygd är av största vikt för att kust- och landsbygdens värden och resurser ska tillvaratas och nyttjas.

Landsbygdens näringsliv måste stärkas genom utveckling av nya affärsidéer i företag med primärnäringsarna som bas. Att etablera och genomföra innovativt entreprenörskap och nya verksamheter inom ramen för ett utvidgat näringsbegrepp – grön omsorg, multifunktionalitet och turism – innebär både möjligheter och utmaningar för näringsutvecklingen.

Foto: Photodisc